

Dosarul nr. 2r-246/22
2-21031597-01-2r-11052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: I. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Mihailă, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Asociația Proprietarilor de Locuințe Private nr. 54/218 COOP,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Proprietarilor de Locuințe Private nr. 54/218 COOP împotriva lui Jeverdan Vitalii, Jeverdan Natalia și Jeverdan Serghei cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Asociația Proprietarilor de Locuințe Private nr. 54/218 COOP privind repunerea apelului în termen și a fost restituit apelul declarat de Asociația Proprietarilor de Locuințe Private nr. 54/218 COOP, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

c o n s t a t ă :

La 01 martie 2021, APLP nr. 54/218 COOP a depus cerere de chemare în judecată împotriva Jeverdan Vitalii, Jeverdan Natalia și Jeverdan Serghei solicitând încasarea în mod solidar a datoriei pentru deservirea blocului în sumă de 2464,46 lei și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 270 lei.

Prin încheierea din 11 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost acceptată în procedură scrisă de examinare a cererilor cu valoare redusă acțiunea depusă de APLP nr. 54/218 COOP.

Prin încheierea din 27 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru a fost dispusă examinarea cauzei în ordine generală.

Prin hotărârea din 23 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de APLP nr. 54/218 COOP a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 25 octombrie 2021, APLP nr. 54/218 COOP a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 23 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de APLP nr. 54/218 COOP privind repunerea apelului în termen și a fost restituit apelul declarat de APLP nr. 54/218 COOP ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 18 aprilie 2022, APLP nr. 54/218 COOP, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea apelului în termen.

În motivarea recursului APLP nr. 54/218 COOP, a indicat că la emiterea soluției de respingere a cererii de repunere în termenul de declarare a apelului și restituire a cererii de apel, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că hotărârea primei instanțe din 23 august 2021 a fost expediat în adresa sa la 19 octombrie 2021, iar cererea de apel a fost depusă la 25 octombrie 2021. Prin urmare, comunicarea tardivă de către prima instanță a hotărârii pronunțate, a dus la omiterea de către APLP nr. 54/218 COOP a termenului legal de depunere a cererii de apel, prin ce a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Astfel, a indicat că instanța de apel a ignorat prevederile art. 236 alin. (4) CPC care prevede că participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile, iar instanța de fond a expediat în adresa APLP nr. 54/218 COOP, copia dispozitivului hotărârii, peste aproximativ 3 luni de zile.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 14 martie 2022 la adresa electronică a APLP nr. 54/218 COOP indicată în cererea de apel: aplp54218@mail.ru (f.d. 110), recepționată în aceeași zi, fapt confirmat de către ultima în cererea de recurs (f.d. 114).

Totodată, se reține că prin dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe perioada stării de urgență declarată prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022, au fost stabilite măsuri specifice în domeniul justiției, fiind suspendată de drept examinarea de către instanțele de judecată a cauzelor civile, cu excepțiile prevăzute la pct. 5.1.1 din dispoziție. Termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Ulterior, prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției, începând cu data de 04 aprilie 2022, judecarea cauzelor civile fiind reluată din oficiu.

Astfel, recursul declarat de către APLP nr. 54/218 COOP la 18 aprilie 2022, este în termen.

La 11 mai 2022 în adresa intimaților Jeverdan Vitalii, Jeverdan Natalia și Jeverdan Serghei a fost expediată copia recursului declarat de APLP nr. 54/218 COOP, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 125), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Reieșind din prevederile art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Din norma dată de drept rezultă că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 23 august 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care respins acțiunea depusă de APLP nr. 54/218 COOP, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 25 octombrie 2021 APLP nr. 54/218 COOP, a depus cerere de apel, solicitând repunerea apelului în termen,

admiterea apelului, casarea hotărârii din 23 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, APLP nr. 54/218 COOP a indicat că cauza a fost examinată în absența sa iar dispozitivul hotărârii i-a fost expediat abia la 19 octombrie 2021. Consideră APLP nr. 54/218 COOP că culpa nedepunerii în termen a cererii de apel se datorează primei instanțe care nu i-a expediat dispozitivul hotărârii în termenul prevăzut de lege.

Ca urmare, prin încheierea din 02 februarie 2022, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea depusă de APLP nr. 54/218 COOP, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul declarat de APLP nr. 54/218 COOP, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de APLP nr. 54/218 COOP peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătorei Chișinău, sediul Central a fost pronunțat la 23 august 2021, iar cererea de apel a fost depusă de către APLP nr. 54/218 COOP abia la 25 octombrie 2021, aproximativ peste 2 luni de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 22 septembrie 2019 inclusiv (miercuri).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelantul APLP nr. 54/218 COOP a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de

gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 102 alin. (4¹), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată unei organizații se înmânează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmânează în același mod unui alt angajat, considerându-se recepționată de organizație. Dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de APLP nr. 54/218 COOP precum că cauza a fost examinată în absența sa. Or, cert este faptul că recurentul a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, la cererea căruia a fost inițiată recepționând la data de 26 martie 2021 copia încheierea primei instanțe din 11 martie 2021, precum că prezenta cauză civilă, urmează să fie examinată în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție a corespondenței nr. DS8001324747AS (f.d. 15 a).

Ulterior, prin încheierea din 27 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost dispusă examinarea cauzei în ordine generală, încheierea în cauză fiind expedită în adresa APLP nr. 54/218 COOP și recepționată de aceasta la data de 21 iunie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție DS8001876359AS, anexat la materialele cauzei (f.d.65).

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de APLP nr. 54/218 COOP precum că cu dispozitivul hotărârii din 23 august 2021 a făcut cunoștință abia la data de 19 octombrie 2021, iar la 25 octombrie 2021 a depus cererea de apel, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Este irelevant argumentul recurentului precum că culpa nedepunerii în termen a cererii de apel se datorează a primei instanțe care i-a expedit cu întârziere dispozitivul hotărârii. Or, știind de existența litigiului, la cerere căruia a fost inițiat, urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligat să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, recurentul APLP nr. 54/218 COOP nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Asociația Proprietarilor de Locuințe Private nr. 54/218 COOP.

Se menține încheierea din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Proprietarilor de Locuințe Private nr. 54/218 COOP împotriva lui Jeverdan Vitalii, Jeverdan Natalia și Jeverdan Serghei cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic